

Pasningsvejledning for Gråpapegøjer

Videnskabeligt navn : Psittacus erithacus erithacus
Dansk navn: Rødhalet Gråpapegøje

Videnskabeligt navn: Psittacus erithacus timneh
Dansk navn: Brunhalet Gråpapegøje

2. Fuldvoksen størrelse:

Rødhalet 33-40 cm. vægt 350 – 650 gr.
Brunhalet 30-32 cm. – vægt 270-350 gr.

3. Forventet levealder

50-70 år

4. Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur

Udendørs voliere, på min.: L 300 x B: 100 x H: 200 cm. Både par og enkeltfugle.

Sikring af udendørs anlæg med sluse og nedgravet sokkel.

Indendørs i bur på min. L: 200 x B: 100 x H: 200 cm. Både par og enkeltfugle.

Rengøring min. En gang ugentlig, med afvaskning/aftørring af bur, siddepinde m.v.

5. Særlige pasningsbehov.

Gråpapegøjer har et stort behov for kalk og dermed også for D-vitamin, det må aldrig mangle, og kan evt. gives som pulver tilsat frøfoderet eller drysset over frugt og grønt.

Fjerpleje: Fuglen skal have adgang til badevand, - indefugle tilvænnenes "brusebad" med f.eks. en blomsterforstøver, - bademulighed/overbrusning dagligt, fugle i voliere ude, skal have mulighed for at bade i regnen samt i en flad skål på ca. 30 cm. i diameter og ca. 5 cm. dyb uden glatte kanter

Temperatur Gråpapegøjer er ikke sarte med hensyn til kulde, - men bør som min. Holdes frostfrit, da fuglenes kødfulde tæer er ømfindtlige overfor frost, - de kan frostsprænges og falder af!

Belysning: Alle fugle – også Gråpapegøjer har brug for sollysets UV stråler til at danne livsvigtig D-Vitamin, - D- vitamin er nødvendig for at kunne udnytte kalk i foderet, - som er meget vigtig til Gråpapegøjer.

Luffugtighed: For tør luft vil give fuglen kløe, ofte med efterfølgende fjerplukning til følge, - derfor aldrig for tør luft og altid mulighed for daglige bade.

6. Stimulering og behov for motion

Alle fugle skal have mulighed for motion og beskæftigelse, - hos Gråpapegøjerne er det vigtigt med mulighed for at flyve, - derfor skal et papegøjebur/voliere heller ikke fyldes med unødigt legetøj i regnbuens farver, - det vil være langt at foretrække med naturgrene såvel til siddepinde som til "legetøj", - dette legetøj kan meget vel være så simpelt som f.eks. 10 stk. naturgrene i løvtræ afsavet i 15 cm. stykker og med ca. 2 mm. hul boret i midten, grenene trækkes på en kraftig ståltråd og ophænges i volieretaget, - det vil give go beskæftigelse, er billig i anskaffelse og kan udskiftes når barken er væk og pindende godt afgravet.

Supplering med et bundt/buket friske grene af f.eks. bøg (ikke birk) ugentligt, gerne ophængt i volieretaget så fuglene skal motionere lidt for at få fat i lækkerierne.

7. Fodring

Naturligt foder i form af en god alsidig papegøjeblending, gerne indeholdende tørret frugt/grønt.

Herudover frisk frugt, grønt i form af sød frugt, gulerødder, kål, løg, hvidløg, frisk chili, søde kartofler osv. – dog *aldrig* avocado der indeholder Avocadotoxin som mange fugle ikke kan tåle.

Færdigfoder unødvendig ved alsidig fodring med naturlige fødeemner.

Nogle individer tager gerne lidt levende foder i form af et par melorme ell. lign, medens andre fugle aldrig rører den slags.

Gråpapegøjer kan være særdeles konservative med hensyn til at tage nye foderemner, derfor skal de tilbydes over meget lang tid, også selv om de ikke tager det i starten, - vær tålmodig, det skal nok komme, i det hele taget er tålmodighed noget man skal have hele vejen hvis man vil arbejde med Gråpapegøjer, der ikke godtager alt, - eller alle.

Vitaminer og mineraler tilbydes i form af vitaminiseret kalk tilsat D-vitamin, - (D vitamin er nødvendig for at kunne optage kalk).

Herudover vil det være godt at tilbyde en "duesten" knust i en skål, duesten består af en lerholdig blanding, der minder lidt om det papegøjerne finder i naturen.

8. Sociale behov

Artsfæller er et must, - ingen levende væsener bør leve alene, - ej heller Gråpapegøjer som er meget sociale dyr, derfor holdes de altid minimum som par (1,1), noget som i de senere år heldigvis bliver mere reglen end undtagelsen.

At have Gråpapegøjer sammen med andre dyr i familien vil normalt ikke give problemer, - blot man tager de nødvendige hensyn til begge arter.

9. Formering, yngelpleje

Gråpapegøjer er ret ynglevillige i fangenskab, men også kan også være ømfindtlige overfor forstyrrelser under æglægning og opfostring af unger, det kan f.eks. være ved besøg af ikke kendte personer, katte eller andre der forstyrrer, og kan ende med at fuglene forlader afkommet eller i værste fald bider dem til døde, - ikke af ondskab, - men af stress!

Fuglene får normalt 2-4 helt hvide æg, - rugetid er 30 dage og ungerne forlader kassen ca. 2,5 - 3 mdr. gamle, hvor de stadig fodres af forældrefuglene nogle dage.

Ungerne ligner forældrefuglene, bortset fra de brune øjne og den sortrøde hale.

Pardannelse, Gråpapegøjer er normalt ikke svære at sætte sammen som par der accepterer hinanden, dog må man forvente at det kan tage tid inden man ser to tilfældigt sammensatte fugle danne harmonisk par, - sker det ikke indenfor rimelig tid (2-5 mdr.) bør man forsøge med anden partner.

Sammensatte fugle vil sikkert skændes, - men det er sjældent alvorligt, skulle det ske må de naturligvis adskilles inden noget går helt galt.

Har man en enefugl og ønsker en mage til den, er det en god idé at anbringe den nyankomne i et separat bur ved siden af den "gamle", - og se hvilken adfærd man kan forvente ved sammensætning.

Sæt altid din "gamle" fugl ind til den nyankomne, - ikke omvendt!

Den fugl du allerede har, kender dig, buret/volieren og omgivelserne, den nye kender ikke til nogen af delene og vil være et nemt offer for en gadedreng af en grå på eget domæne, - men kommer "gadedrengen" i nye omgivelser skal han først undersøge hvor han/hun er inden den tør binde an med en konfrontation med den nyankomne.

Redefaciliteter, Som redekasse anvendes en alm. kasse i "stærefacon" i målene L. 30 x B: 30 x H. 60 udført i kraftig ubehandlet finer, redegul ca. 12 cm. eller en "L" formet kasse i samme materiale og mål. (udførlige tegninger findes i "bogen om Gråpapegøjer fra forlaget Atelier).

Inspektionslem udformes som "skydelem" og placeres ca. 15-20 cm. over bunden.

I underkant af inspektionslem, anbringes en ubehandlet lægte indvendig i kassen hele vejen rundt, - den vil holde bundlaget nogenlunde på plads og bruges af hunnen til at gnave i under redebygning og rugning.

Redemateriale i form af et bundlag på ca. 10 cm. bestående af 50% skovjord og 50% bøgespån.

10. Typiske tegn på sygdom og nedsat trivsel

Sundhedstegn er stram, ikke oppuster fjerdragt, - klare øjne, opmærksom med god appetit og komplet uspoleret fjerdragt, køb aldrig en Gråpapegøje med uglet fjerdragt – det vil ofte være en ”plukker” eller et forstadie til samme, - en uvane hvor papegøjen plukker sine fjer af, ofte til det ender med et udseende som en grillkylling, kun med fjer på hovedet!

Næbbet skal være fint og glat, - ikke langt og forvokset – fødder og tæer skal være hele og med alle negle intakte.

Sygdomstegn: Stillesiddende uden fødeindtag, - matte øjne, oppustethed og evt. flydende afføring.

Forebyggelse: Fornuftig fodring med naturlige fødeemner – frøfoder – frugt – grønt – evt. pillefoder kun som tilskud på max. 20% (husk at pillefoder kræver at fuglen skal optage unaturligt meget vand).

Papegøjer har en muskelmave, der har brug for at arbejde med hårde fødeemner for at fungere korrekt, - pillefoder opløses hurtigt og giver ikke muskelmaven mulighed for naturlig forarbejdning af fødeemnet.

Husk også det daglige tilskud af kalk og D-vitamin!

Diagnosticering og behandling: Diagnose stilles af en dyrlæge med fugle som arbejdsområde, der naturligvis også forestår en evt. behandling, - hjemmemedicinering er en dårlig idé - men man kan groft sige det sådan, - at sidder fuglen oppustet på bunden af bur/voliere, er der ikke meget at stille op.

Øvrige informationer

Udseende

Beskrivelse: Rødhalet (*Psittacus erithacus erithacus*):

Fjerdragt hovedsagelig grå, varierende fra helt lys grå til næsten sorte, - fjer på hals bryst og nakke med lyse rande, området omkring øjnene næsten nøgent og helt lysegrå til hvidlig.

Svingfjerene fra mørkegrå til sorte, bryst og ryg grå, overgump lysegrå afgrænsende til den karakteristiske skarlagensrøde hale.

Over og undernæb sorte, ben mørkegrå/gråsorte – hale 8-9,5 cm.

Øjne lysegule til hvidgul iris (voksen fugl), - unger har den første tid helt mørkebrune øjne, der ændrer sig til voksenfarve i løbet af det første leveår.

Kønsmodne i en alder af 4-6 år.

Beskrivelse: Brunhalet (*Psittacus erithacus timneh*):

Fjerdragt som hos rødhalet, overvejende grå, dog generelt med mørkere farve og generelt skarpere afgrænset mellem det mørke grå og den lysere bug. Halen er rødbrun, - overnæb hornfarvet og undernæb sort (unger har helt sort næb som hos rødhalet). Ben mørkegrå/gråsorte, halen ca. 8 cm. Øjne lysegule til gullighvide hos voksne fugle, og hos unger mørkebrune. Kønsmodne 4-6 år.

Udbredelse:

Rødhalet: Afrika ved Elfenbenskysten, Vestkenya, Uganda, Nigeria, Togo, Burundi, Zaire, Cameroon, Nordvest Tanzania, Ghana, Congo, Centralafrikanske Republik, Nordlige Angola inkl. øen Principe med flere.

Brunhalet: Afrika i områderne Guinea, Sierra Leone, Liberia og vestlige Elfenbenskyst.

Slutblok

Denne pasningsvejledning er for hold af fugle som familie- eller hobbydyr. Disse fugle kan eventuelt holdes forsvarligt på andre måder end beskrevet i denne vejledning.

Denne pasningsvejledning er lavet af John Vestergaard, Landsorganisationen Danske Fugleforeninger (ldf-net.dk) med støtte fra Dyrevelfærdspuljen, 2014.